

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΙΔΡΥΣΗ

Η Βιβλιοθήκη της Βουλής ιδρύθηκε το 1845. Τότε η Βουλή ψήφισε τον Κανονισμό της που στο άρθρο 98 προέβλεπε το διορισμό αρχειοφύλακα και βιβλιοφύλακα.

Στο μακρό βίο της Βιβλιοθήκης της Βουλής είναι έκδηλη η αδιάκοπη φροντίδα των υπηρεσιών της για τη διαφύλαξη και την αξιοποίηση της πνευματικής παραγωγής του τόπου. Ξεκινώντας με 300 μόνο τόμους βιβλία, η Βιβλιοθήκη αυτή οργανώθηκε με τον καιρό σε μια από τις μεγαλύτερες της χώρας. Έτσι σήμερα, εκτός από το πολύτιμο ιστορικό Αρχείο της και τις σπάνιες εκδόσεις, διαθέτει 1.200.000 τόμους ελληνικά και ξενόγλωσσα βιβλία, που καλύπτουν όλους σχεδόν τους κλάδους της γνώσεως.

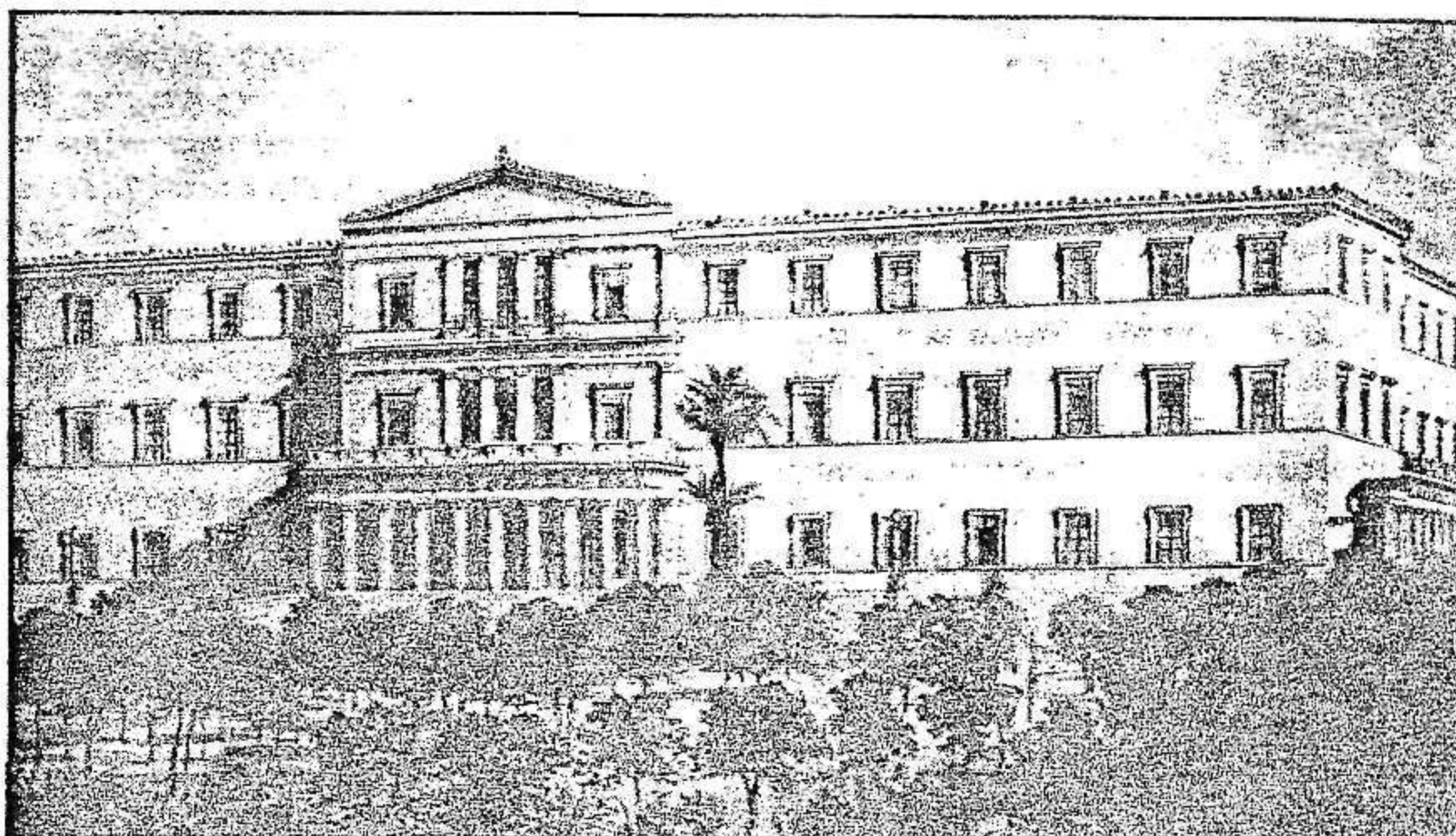
ΣΤΕΓΑΣΗ

Η Κεντρική βιβλιοθήκη στεγάζεται από το 1934 στο κτίριο του Κοινοβουλίου, στο δεύτερο όροφο των Παλαιών Ανακτόρων (Πλατεία Συντάγματος).

Το κτίριο αυτό κατασκευάστηκε το 1842 για ανάκτορο του Όθωνα, με σχέδια του αρχιτέκτονα Φρ. Γκαίρτνερ, και εδώ ο Όθωνας αναγκάστηκε να παραχωρήσει το Σύνταγμα του 1844. Το ίδιο μέγαρο χρησιμοποιήθηκε για ανάκτορο και του Γεωργίου Α΄ μέχρι το 1909.

Το 1926, δυο χρόνια μετά την ανακήρυξη της Δημοκρατίας, αποφασίστηκε η μετατροπή του σε μέγαρο του Κοινοβουλίου, έργο που ανέλαβε ο αρχιτέκτονας Αντώνιος Κριεζής. Το 1934 εγκαταστάθηκε σ' αυτό η Γερουσία και η βιβλιοθήκη, και το 1935 η Βουλή.

Το 1928 ο εθνικός ευεργέτης Εμμανουήλ Μπενάκης αγόρασε και χάρισε στο Δημόσιο τη βιβλιοθήκη του Γιάννη Ψυχάρη με πάνω από 32.000 τόμους βιβλία και πολλές σπάνιες εκδόσεις. Ο Μπενάκης, για να στεγάσει τη δωρεά του, φρόντισε να κτισθεί κατάλληλο κτίριο (δίπλα στο Μέγαρο της Παλαιάς Βουλής), που αποτέλεσε παράρτημα της Κεντρικής βιβλιοθήκης και ονομάστηκε τιμητικά Μπενάκειος Βιβλιοθήκη.

Στη Μπενάκειο στεγάστηκαν οι δωρισμένες ιδιωτικές βιβλιοθήκες και ορισμένα από τα τμήματα των βιβλίων της Κεντρικής.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Με τη φροντίδα του Κοινοβουλίου, άνδρες που είχαν διαπρέψει στην επιστήμη και στα γράμματα ορίστηκαν κατά καιρούς Βιβλιοφύλακες, Έφοροι και Διευθυντές της Βιβλιοθήκης της Βουλής. Αυτό βοήθησε τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης ν' αναπτύξουν επιστημονική και οργανωτική δραστηριότητα χρήσιμη στο ερευνητικό έργο των αναγνωστών. Πρώτος βιβλιοφύλακας της βιβλιοθήκης ορίστηκε ο Γεώργιος Τερτσέτης (1846-74), ο αγωνιστής και λόγιος (από τον κύκλο του Διονυσίου Σολωμού), αλλά κυρίως ο δικαστής που, μαζί με τον Αλ. Πολυζωΐδη, αρνήθηκε να υπογράψει την καταδίκη σε θάνατο, από το μοναρχικό καθεστώς, του ήρωα της Επανάστασης Θεοδώρου Κολοκοτρώνη.

Ο Τερτσέτης παρέμεινε στη θέση αυτή ως το θάνατό του και ανέδειξε, με την αγάπη, τις γνώσεις, το κύρος και την εργατικότητα του, τη βιβλιοθήκη σε πνευματικό λίκνο της εποχής.

Διάδοχος του Τερτσέτη ήταν ο ποιητής Γεώργιος Παράσχος. Τη μεγάλη όμως ώθηση στην οργάνωσή της την έδωσε ο Βουλευτής Αττικής Τιμόλεων Φιλήμων, που ορίστηκε Έφορος της βιβλιοθήκης το έτος 1875. Λα-

μπρός νομικός, με πνευματική δράση, ο Φιλήμων προσέλαβε το Παναγιώτη Καλογερόπουλο για την ταξινόμηση των βιβλίων, ζήτησε από τις Κυβερνήσεις των ευρωπαϊκών χωρών και της Αμερικής να στείλουν βιβλία και ανέθεσε την οργάνωση της βιβλιοθήκης στο Νικόλαο Πολίτη, που είχε κάνει λαμπρές σπουδές στο εξωτερικό. Ο Πολίτης χρησιμοποίησε το σύστημα της Δημόσιας Βιβλιοθήκης του Μονάχου, που το προσαρμοσε στις ανάγκες της Βιβλιοθήκης της Βουλής.

Η Βουλή, με τον Έφορο που διορίζε, ασκούσε την εποπτεία της βιβλιοθήκης. Από τότε που καταργήθηκε ο θεσμός του Εφόρου (1911) την εποπτεία ασκεί Εφορευτική Επιτροπή από Βουλευτές.

Μετά το Γεώργιο Τερτσέτη (1846-1874) και τον Παναγιώτη Καλογερόπουλο (1875-1932), Διευθυντές στη Βιβλιοθήκη της Βουλής έγιναν ο Βασίλειος Ραζής (1932-1935), ο Νικόλαος Βέρρος (1935-1955), ο Σταύρος Σκοπετέας (1955-1958), ο Αλκιβιάδης Προβατάς (1958-1969), ο Ιωάννης Παπαϊκονόμου (1970-1974), ο Σπυριδών Μουρελάτος (1974-1975), η Ντίνα Αιλιανού - Τσιγκου (1975-1980) και η Μαρία Αναστασοπούλου - Μπουγάτσου (1980 -).

ΔΩΡΗΤΕΣ

Σημαντικά βοήθησαν την ανάπτυξη της βιβλιοθήκης γνωστοί πολιτικοί άν-

θρωποι των γραμμάτων. συχνά οι οικογένειές τους που δώρισαν ή κληροδότησαν σ' αυτή την προσωπική τους βιβλιοθήκη και αρχειακό υλικό.

ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ

Η βιβλιοθήκη εντάσσεται στη λειτουργία του Κοινοβουλίου. Το Σύνταγμα (άρθρο 65 παρ. 6) προβλέπει ότι ο Κανονισμός της Βουλής καθορίζει και την οργάνωση του προσωπικού της.

Στον Κώδικα Κανονισμού εργασιών της Βουλής (άρθρο 25, ΦΕΚ 238/Α/75) ορίζεται ότι ο Πρόεδρος του Σώματος προρίσσει στις υπηρεσίες της Βουλής και ότι συγκροτεί Εφορευτική Επιτροπή της βιβλιοθήκης, από τους τρεις κοσμητόρες και τέσσερις ακόμη βουλευτές.

Ειδικός Κανονισμός ρυθμίζει την εσωτερική λειτουργία της Βιβλιοθήκης της Βουλής (άρθρο 53 α.ν. 554/68 ΦΕΚ 219/Α/68 απόφ. Πρωθυπουργού 1811/70 και 2345/71 ΦΕΚ 596/70 και 878/Β/71).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Η Βιβλιοθήκη της Βουλής είναι γενική. Σαν βιβλιοθήκη όμως που εξυπηρετεί ιδιαίτερα τα μέλη του Κοινοβουλίου πλουτίζεται κυρίως με συγγράματα σχετικά με τις πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές επιστήμες, το δίκαιο και την ιστορία.

Διαθέτει την πιο πλούσια συλλογή από ελληνικές εφημερίδες, όλη τη σειρά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως, τα επίσημα Πρακτικά της Βουλής και της Γερουσίας και ακόμη μεγάλη συλλογή από επίσημες εφημερίδες ξένων κρατών και πρακτικά ξένων κοινοβουλίων.

Διασώζει τα πρωτότυπα των ελληνικών Συνταγμάτων, τα πρωτόκολλα ορκωμοσίας Βασιλέων και Προέδρων Δημοκρατίας, καθώς και άλλα ιστορικά έγγραφα.

Στο Αρχείο της, εκτός από 400 περίπου χειρόγραφους κώδικες ή κατάστιχα (που το σύντομο κατάλογό τους έχουν κάνει ο Σ. Λάμπρος και ο Κ. Κονόμος), περιλαμβάνει και 50 περίπου ογκώδεις φακέλους με αρχειακό υλικό, λυτά έγγραφα, δημόσια και ιδιωτικά, από την περίοδο της Επανάστασης, διάφορες συλλογές (αρχείο του Ρώσου φιλέλληνα Πετρώφ κλπ.), σπάνιες εκδόσεις, χάρτες, χαλκογραφίες και σφραγίδες με τις υπογραφές των αγωνιστών του 1821.

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

Τα βιβλία είναι ταξινομημένα κατά

το σύστημα της Δημόσιας Βιβλιοθήκης του Μονάχου, τροποποιημένο ώστε να καλύπτει τις ανάγκες μιας σύγχρονης βιβλιοθήκης με την ιδιομορφία της Βιβλιοθήκης της Βουλής.

Τα βιβλία ταξινομούνται κατά επιστήμες (που χαρακτηρίζονται με γράμματα του αλφαβήτου) και κλάδους επιστημών (που χαρακτηρίζονται με αριθμούς), π.χ. η Νομική χαρακτηρίζεται με το γράμμα Ι και το Αστικό Δίκαιο με τον αριθμό 5. Έτσι, τα βιβλία του Αστικού Δικαίου χαρακτηρίζονται με το Ι,5.

Κάθε βιβλίο που εισάγεται στη βιβλιοθήκη καταγράφεται στο αρχείο καταλογογραφείται και τοποθετείται στα βιβλιοστάσια της Κεντρικής και της Μπενακείου βιβλιοθήκης.

ΔΕΛΤΙΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Για κάθε βιβλίο συντάσσεται ένας αριθμός δελτίων, που τοποθετούνται στους δελτιοκαταλόγους της βιβλιοθήκης. Λειτουργούν δελτιοκατάλογοι κατά συγγραφέα, θέμα και επιστήμες. Στα δελτία των βιβλίων που δεν έχουν συγγραφέα αναγράφεται ο μεταφραστής, ο εκδότης ή μόνον ο τίτλος. Αν κριθεί σκόπιμο, συντάσσονται δελτία και με άλλα βοηθητικά στοιχεία. Τα δελτία του δελτιοκαταλόγου είναι τοποθετημένα με απόλυτη αλφαβητική σειρά, σύμφωνα με το λατινικό αλφάβητο.

ΒΙΒΛΙΟΣΤΑΣΙΟ

Η Κεντρική βιβλιοθήκη περιλαμβάνει τις εξής κατηγορίες εντύπων: Εγκυκλοπαιδείες, Περιοδικά συγγράματα, Φιλολογία, Ιστορία, Γεωγραφία (και αρχείο ελληνικών χαρτών), Σύμμικτα ιστορικά, σπάνιες προεπαναστατικές Εφημερίδες, Πολιτική επιστήμη, Νομική επιστήμη. Ακόμη, όλη τη σειρά της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως, των Πρακτικών της Βουλής, της Γερουσίας και εκδόσεις ξένων κοινοβουλίων.

Σε ιδιαίτερες αίθουσες της, φυλάσσονται αρχέτυπα, παλαιότυπα και σπάνια βιβλία, κειμήλια, πρωτότυπα Συνταγμάτων, χειρόγραφοι κώδικες και λυτά έγγραφα.

ΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ

Η αύξηση των εντύπων της βιβλιοθήκης πραγματοποιείται: α) με την υποχρεωτική κατάθεση κάθε εντύπου που εκδίδεται στην Ελλάδα β) με την αγορά ξενόγλωσσων κυρίως βιβλίων και περιοδικών σχετικών με τις βασικές

της συλλογές (κοινοβούλιο, δίκαιο, ιστορία κλπ.) καθώς και εφημερίδων γ) με ανταλλαγές των εκδόσεων των Βουλών δ) με δωρεές.

ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Η βιβλιοθήκη είναι ανοικτή για όλους κάθε εργάσιμη ημέρα από τις 9 το πρωί ως τη 1 το μεσημέρι. Το απόγευμα η Κεντρική είναι ανοικτή (από τις 6 μόνο για τους βουλευτές και ειδικούς ερευνητές) και εξυπηρετεί το Κοινοβούλιο όσο διαρκούν οι συνεδριάσεις του. Η Μπενάκειος είναι ανοικτή το απόγευμα από τις 6 ως τις 8.30.

Τα αναγνωστήρια της βιβλιοθήκης διαθέτουν 300 θέσεις αναγνωστών και εξυπηρετούν καθημερινά πλήθος ελλήνων και ξένους μελετητές.

Δανεισμός. Επιτρέπεται ο εξωτερικός δανεισμός βιβλίων με ορισμένους όρους. Δεν δανείζονται σπάνια έντυπα και χειρόγραφα, βιβλία που υπάρχουν σε ένα μόνο αντίτυπο, λεξικά, χάρτες, εφημερίδες, περιοδικά και Πρακτικά της Βουλής. Επίσης παρέχονται και φωτοτυπίες.

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Για να διευκολύνεται το έργο της Βουλής αλλά και των ερευνητών αποδελτιώνεται συστηματικά (1920 και εξής), για τους σημαντικότερους νόμους και διατάγματα, η Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ακόμη, αποδελτιώνονται ορισμένα νομικά περιοδικά και, για τα σημαντικά θέματα, ο ημερήσιος τύπος. Γίνεται προσπάθεια, επίσης, για συλλογή τεκμηρίων από τη σύγχρονη πολιτική ιστορία της χώρας και για τη δημιουργία σχετικού φωτοαρχείου και μαγνητοταινιοθήκης.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ/ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Στον επιστημονικό τομέα η προσφορά της Βιβλιοθήκης εκδηλώνεται με τις εξής δραστηριότητες:

α) Με την έκδοση καταλόγων εισαγομένων βιβλίων και περιοδικών, καταλόγων ελληνικών εφημερίδων, από την Επανάσταση ως τις μέρες μας, καθώς επίσης και με καταλόγους παλαιών και σπάνιων βιβλίων της βιβλιοθήκης.

β) Με τη δημοσίευση εγγράφων στα «Αρχεία Ελληνικής Παλιγγενεσίας» (κυκλοφόρησαν 14 τόμοι). Στη σειρά αυτή δημοσιεύονται κείμενα επαναστατικής περιόδου ως την άφιξη του Όθωνα, από το Αρχείο της βιβλιοθήκης, με πολύτιμο υλικό για την

Η Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων

κατανόηση της οικονομικής και δημογραφικής καταστάσεως στο ξεκίνημα του νεοελληνικού κράτους. Το ονοματολογικό, τοπωνυμικό και γλωσσολογικό υλικό που διασώζεται σ' αυτά τα κείμενα βοηθάει ακόμη στην κατανόηση της πολιτιστικής και κοινωνικής ιστορία της εποχής.

γ) Με την τεκμηρίωση και παροχή πληροφοριών σε ελληνικά και ξένα ιδρύματα και σε ιδιώτες και με τη δημοσίευση ειδικών βιβλιογραφιών, όπως είναι η «Μακεδονική βιβλιογραφία» του Ρώσου Ιωάννου Πετρώφ, που θα εκδοθεί σύντομα.

δ) Με την ανάπτυξη σχέσεων με επιστημονικά ιδρύματα, με βιβλιοθήκες άλλων κοινοβουλίων και με διεθνείς οργανισμούς και με την ανταλλαγή των εκδόσεων της Βουλής και της Βιβλιοθήκης.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ - ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Δραστηριοποιούμενη στον τομέα των συνεδρίων και εκθέσεων η βιβλιοθήκη πήρε μέρος τελευταία στις ακόλουθες εκδηλώσεις: στη συνάντηση εμπειρογνομόνων των ευρωπαϊκών κοινοβουλίων για βιβλιοθήκες, για τεκμηρίωση κ.λ.π. (1977, Λουξεμβούργο), (1982, Βρυξέλλες), στην έκθεση ευρωπαϊκού βιβλίου (1976), στις εκδηλώσεις για το έτος Καποδίστρια (1976), στο πανελλήνιο συνέδριο βιβλιοθηκάρων (1977), στο 10ο διεθνές συνέδριο βιβλιοφίλων (1977), στην τιμητική εκδήλωση της Βουλής για τη μνήμη του Χαριλάου Τρικούπη (1978). Στη Βιβλιο-

θήκη της Βουλής οργανώθηκαν δύο σεμινάρια, το πρώτο (1981) με τη συνεργασία της Αμερικανικής Βιβλιοθήκης είχε για θέμα: Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής στην υπηρεσία των βιβλιοθηκών. Τεκμηρίωση, πληροφόρηση και τράπεζες πληροφοριών. Το δεύτερο (1981) αφορούσε στην Καταλογογράφηση, ταξινόμηση και τεκμηρίωση.

Πρέπει ακόμη να σημειωθεί ότι κατά τα τελευταία πέντε χρόνια πάνω από 350 βιβλιοθήκες και πνευματικά ιδρύματα έλαβαν εκδόσεις της Βιβλιοθήκης της Βουλής και ότι ξεναγήθηκαν σ' αυτή περισσότεροι από 5.000 επισκέπτες (σπουδαστές, ξένοι επίσημοι κλπ.).

ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΚΘΕΣΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ

Με την ευκαιρία του 10ου διεθνούς συνεδρίου βιβλιοφίλων (Αθήνα, φθινόπωρο 1977) οργανώθηκε και λειτουργεί στους χώρους της βιβλιοθήκης διαρκής έκθεση εντύπων και χειρογράφων με θέμα την Επανάσταση του 1821 και την οργάνωση του Ελληνικού Κράτους. Η έκθεση αυτή περιέλαβε και τα ελληνικά Συντάγματα, που τα πρωτότυπά τους κατέχει η βιβλιοθήκη.

Παράλληλα, σε ειδική αίθουσα έχει οργανωθεί Πινακοθήκη με προσωπογραφίες προέδρων Κυβερνήσεων - έργα σύγχρονων καλλιτεχνών.

ΠΡΑΤΗΡΙΟ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Οι εκδόσεις της Βουλής και της βιβλιοθήκης πωλούνται στο παράρτημα της Μπενακείου (οδός Ανθίμου Γαζή 2).